

Handlingsplan för hållbarhet på Smedstad Ridsportcenter

När centret byggdes 2016 var målet att skapa en så bra miljö som möjligt för hästar och människor, genom ljusa och rymliga stallar med lättjobbade ytor. Hela byggprojektet genomsyrades av ett starkt hållbarhetsfokus. Materialvalen är miljöklassade. Solceller och luftvärmepumpar bidrar till en energieffektiv byggnad.

Anläggningen ligger i Tinnerö Eklandskap, ett Natura 2000-område, vilket gör att hänsyn till biologisk mångfald och ekosystem behöver vara en naturlig del av driften.

Hållbarhetsarbetet drivs i samarbete mellan Linköpings Fältrittklubb (LFK) och Haga Stall & Omsorg AB (HSO). Under 2024 bildades en hållbarhetsgrupp med representanter från dessa verksamheter för att samordna insatserna och säkerställa att anläggningen utvecklas i enlighet med en gemensam handlingsplan.

Under en workshop, i november 2024, identifierade vi tillsammans vilka verksamhetsområden som har störst miljöpåverkan och vilka vi har störst möjlighet att påverka, vilken rådighet vi har. Utifrån detta har vi tagit fram handlingsplan och mål för hur vi går framåt i vårt hållbarhetsarbete på anläggningen. Vi utgår från nedanstående kategorier. Målen ska ses över årligen och i största möjliga mån följa den så kallade SMART-modellen för att vara specifika, mätbara, accepterade, realistiska och tidsatta. Se tabell längre ner i dokumentet.

Inköp av varor

Till stora delar bedömdes inköp av varor ha låg miljöpåverkan på grund av små kvantiteter samt att vi väljer att köpa mycket begagnat. De inköp som har hög påverkan kan delas in i två kategorier: de som är nödvändiga för att verksamheten ska fungera och de som görs för att exempelvis höja trivselen och gemenskapen.

Inköp som är nödvändiga för verksamheten och som har störst miljöpåverkan samt rådighet är städ och hygien, matvaror och foder. Här kan miljöpåverkan minskas genom att köpa miljömärkta städprodukter, lokalproducerad och vegetarisk mat och lokalproducerat foder. Exempelvis kan eventuella starka städmedel i vissa fall bytas ut mot såpa och tvål kan köpas Svanen-märkt. För mat och foder är det även viktigt att minska svinn i så stor utsträckning som möjligt.

Inköp till tävlingar

Övriga inköp med hög påverkan och rådighet är priser, rosetter och plaketter samt goodiebags till tävlingar. Här kan man se över om det finns delar som kan tas bort helt, och för de man väljer att ha kvar är materialval en viktig faktor. Vi undviker engångsartiklar och om de används väljer vi bort plast för med hållbara alternativ. Vi arbetar mot hållbara priser, exempelvis mindre plastmaterial och mer morötter och upplevelser. Gällande goodiebags är det viktigt att se över att det man delar ut är sådant som faktisk kommer till nytta för att inte skapa onödigt avfall. I funktionärsfikat serverar vi vegetariska alternativ samt ekologiskt i den mån ekonomin tillåter.

Återbruk

Klädproduktion kräver stora resurser och har därmed stor miljöpåverkan. Lång användningstid av redan tillverkade textilier är viktigt för klimatet. Genom vår RE:RIDE-hörna bidrar vi till det. Under trappan upp till cafét har vi vår plats för RE:RIDE. Där kan du lämna ridutrustning som du inte längre använder, såsom ridkläder, ridskor, stövlar och säkerhetsvästar. Och du som behöver något av det inlämnade – varsågod och ta!

Vi har också en Facebooksida, Smedstad Ridsportcenters köp och sälj, där Smedstads ryttare kan lägga upp ridutrustning man vill sälja och/eller köpa.

Två gånger per år kommer Sveriges största hästloppis till anläggningen. Återbruk av ridutrustning är kärnan i deras verksamhet.

Energianvändning

Energianvändningen på anläggningen består av el och fjärrvärme, där elen anses ha störst påverkan. De områden som bedöms ha störst elförbrukning, som även går att påverka, är belysning av ridbanor och gödselbandet. Då belysningen redan består av lågenergilampor är den viktigaste åtgärden här att komma ihåg att släcka lampor samt att inte starta gödselbandet i onödan. Detta kräver införande av rutiner som behöver nå ut till hela verksamheten.

Avfall

Den i särklass största posten för avfall är ensilageplast. Då plasten består av ett homogent material (det sitter inte ihop med andra material) kan detta sorteras ut och återvinnas på ett bra sätt. En åtgärd som kan göra stor påverkan är därför att samla in ensilageplast separat för att skicka det till återvinning. Vi söker efter en container för detta ändamål (2024/25).

Även andra typer av avfall bör självklart återvinnas och sorteras korrekt. Möjligheter för bra sortering i soprummet har åstadkommit under 2024. Arbete pågår för att säkerställa att sorteringsmöjligheter finns på alla nödvändiga platser.

I funktionärsfikat, som vi har på våra tävlingar, källsorteras avfallet.

Kemikalier

Den miljöaspekten med störst påverkan inom kemikalier är städprodukter. Utöver att se över vad som köps in är det viktigt att alla kemikalier förvaras oåtkomligt för obehöriga och i hela förpackningar som inte läcker ut i naturen.

Transport och logistik

Smedstad har relativt låg rådgighet över de transporter som går till och från anläggningen, detta är därför inte ett prioriterat område i dagsläget. Men vi uppmuntrar självklart våra medlemmar att cykla, samåka och resa kollektivt till anläggningen.

Utsläpp till luft

Utsläpp till luft på anläggningen kommer främst från anläggningens traktor. En åtgärd här kan vara att se över rutiner för hur ofta traktorn körs och om det är något som kan göras effektivare. Alternativet är att byta till ett biobränsle eller en eldriven traktor, det anses dock vara en dyr åtgärd i förhållande till miljöpåverkan.

Utsläpp till mark och vatten

Det är främst hästgödsel som bidrar till utsläpp till mark och vatten. För att minska detta är det viktigt att mocka hagarna ofta och ha en gödselplatta som förhindrar näringsämnen från att läcka ut. Efter att hagarna renoverades 2024 med ny dränering och hårdgjord yta har rutiner skapats för daglig hagmockning och investering gjorts i ny mockmaskin.

Biologisk mångfald och ekosystem

Att Smedstad ligger i ett känsligt naturområde gör att verksamheten måste ta särskild hänsyn till djur och växtliv. Vid byggnationen behövde man säkra så att inga naturvärden skulle gå förlorade. Placeringen av byggnader, tränings- och tävlingsområden, rasthagar och vägar gjordes med stor omsorg om den känsliga marken. Ytorna vid Smedstadbäcken bevarades och särskilda filter för dagvattnet installerades.

Belysningen har anpassats för att inte störa fladdermöss och andra nattflygande djur, infiltrationsdammar har anlagts och uggelholkar har satts upp. Här finns höga trästubbar, stepping stones, för att den sällsynta läderbaggen ska kunna mellanlanda när den ska ta sig över de stora grusade ytorna till nästa skogsparti.

Hästarnas gödsel skickas till närliggande lantbruk vilket minskar behovet av konstgödsel. Beteshagarna (Korpvallarna och Fridensborg) hjälper till att hålla landskapet öppet vilket gynnar den biologiska mångfalden. De närliggande hagarna dränerades hösten 2024 vilket gav större ytor och mindre lera för våra hästar - Bättre hästvälfärd och också bättre hållbarhet tack vare minskat näringsläckage till naturen omkring oss.

Social hållbarhet

Hållbarhet handlar inte enbart om miljö utan också om sociala värden. Smedstad Ridsportcenter har en stark värdegrund som bygger på gemenskap, delaktighet och ansvar för hästens välfärd. Linköpings Fältrittklubb verkar för att skapa en inkluderande och rättvis miljö för alla ryttare och klubbmedlemmar, oavsett bakgrund, kön eller funktionsvariation. Vi bidrar till att alla känner sig välkomnade och sedda, liksom till att alla får delta och bidra med arbetsinsatser vid evenemang och tävlingar. Vi hittar gemenskap i att tillsammans ansvara för hästens välfärd. Läs om vårt arbete med trygg idrott här »

Hästarnas välbefinnande

Hästarna på Smedstad Ridsportcenter gör ett fysiskt och socialt krävande arbete, och deras välbefinnande har högsta prioritet. De vistas dagligen i flock i trygga miljöer, får anpassat foder och regelbunden veterinärvård. Vi strävar alltid efter hästens bästa och mer kunskap om vad det innebär. En viktig framtidsfråga är möjligheten att utöka betesyterna för ridskolehästarna utan att riskera den biologiska mångfalden i området. Vi har täta kontakter med kommunen i frågan.

Vi vill arrangera tävlingar och aktiviteter vi är stolta över ur hästvälfärds-synpunkt. Detta gäller t ex framridning, parkering och alla andra miljöer runt tävlingsplats och uppstallning.

Vi vill att vid utbildning av häst och ryttare är hästvälfärd den mest centrala frågan. Vi arbetar utifrån evidensbaserad hästkunskap och beprövad erfarenhet.

Vi uppmuntrar också våra ryttare till avsutten träning. En ryttare med bra motorik, balans och kroppsmedvetenhet ger bättre sits och inverkan vilket ger friskare hästar. Det finns flera studier som påvisar detta.

Framtiden och fortsatt hållbarhetsarbete

Handlingsplan för hållbarhet på Smedstad Ridsportcenter är ett levande dokument som regelbundet ses över och uppdateras. Det långsiktiga målet är att utveckla anläggningen och verksamheten på ett sätt som gynnar både människor, hästar och natur – för en hållbar framtid inom ridsporten.

Tabell över våra mål och handlingsplan för dem

Kategori	Mål	Handlingsplan
Avfall	Container ska finnas för insamling av ensilageplast så snart som möjligt	HSO har bevakning finns på begagnade containrar med rätt mått
Avfall	Skaffa sorteringskärl i café, på läktare och stalltorg	Thea, Jossan och Eva/Peter jobbar på detta
Inköp	Checklistor ska finnas på plats för att få med hållbarhet i planering och genomförande av evenemang och aktiviteter	
Inköp	Alla städprodukter som används ska vara miljövänliga alternativ	Städprodukter i köket ska bytas ut till miljövänligare alternativ när de tar slut
Inköp	Minska antalet goodiebags som delas ut på tävlingar	Enbart dela ut goodiebags på Dressage Power

Smedstad Ridsportcenter – Bäst för Häst och Människa

